

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2Co/9/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1720200312
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivana Jahnová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2023:1720200312.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Jahnovej a členiek senátu JUDr. Nadeždy Wallnerovej a JUDr. Michaely Královej v právnej veci žalobcov: X/ A. R., K.Á. XX.X.XXXX, I. O. B. XXX, X/ Y. R., K. XX.X.XXXX, I. O. O.Š. XX, O., X/ Z. R., K. X.X.XXXX, I. O. Y. XXB, O., X/ Y. C., K. XX.X.XXXX, I. O. O. XX, O., zastúpení Advokátska kancelária Maslák, s. r. o., so sídlom Šúrska 716/5, Modra, IČO: 55 088 007 proti žalovanej: Slovenská republika v zaspúpení Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdkova 36, Bratislava, IČO: 17 335 345 o určenie, že nehnuteľnosti patria v rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov do dedičstva po poručiťovi Jurajovi Ollé, narodený 10.4.1942, zomrelý 24.7.1994, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Pezinok, č. k. 6C/9/2020-297 zo dňa 4.4.2023, takto

rozhodol:

I: Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Pezinok, č. k. 6C/9/2020-297 zo dňa 4.4.2023 m e n í tak, že určuje, že pozemok parcely registra „D., parcelné číslo XXX/X, druh pozemku záhrada, o výmere 148 m², a pozemok parcely registra „D., parcelné číslo XXX/X, druh pozemku záhrada, o výmere 417 m², obidve parcely zapísané na liste vlastníctva č. 551, katastrálne územie Vištuk, obec Vištuk, okres Pezinok patria do dedičstva po poručiťovi Jurajovi Ollé, narodený dňa 10.4.1942, zomrelý dňa 24.7.1994, ako bezpodielové spoluvlastníctvo Juraja Ollé, narodený dňa 10.4.1942, zomrelý dňa 24.7.1994 so žalobkyňou 1/.

II: Žalobcovia 1/,2/,3/ a 4/ majú spoločne a nerozdielne proti žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Pezinok (ďalej aj súd prvej inštancie) rozsudkom č. k. 6C/9/2020-297 zo dňa 4.4.2023 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia titulom vydržania domáhali určenia, že ku dňu smrti X. R., P. XX.X.XXXX, boli nehnuteľnosti D. XXX/X - záhrada o výmere 148 m² a D. XXX/X - záhrada o výmere 417 m², zapísané na liste vlastníctva č. XXX pre katastrálne územie B. (ďalej aj sporné nehnuteľnosti) v bezpodielovom spoluvlastníctve X. R. a žalobkyne 1/ a zároveň, že tieto pozemky patria do dedičstva po zomrelom X. R..

2. Súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia (totožného so skutkovými závermi uvedenými v právoplatnom rozsudku v konaní vedenom pod sp. zn. 33C/163/2014), že žalobkyňa 1/ a jej manžel X. R. prejavili vôľu v roku 1982 odkúpiť od manželov Q. S. a U. S. (ako podielových spoluvlastníkov sporných nehnuteľností každý v 1/2) pozemky v tom čase zapísané na LV č. XXX a to parcelu č. XXX a parcelu č. XXX/X za 25 000 Kčs. Kúpna zmluva s uvedenými náležitosťami bola podpísaná dňa 14.9.1982 pred Miestnym národným výborom B.. V tom čase mala parcela č. XXX výmeru 274 m² a parcela č. XXX/X výmeru 1297 m². Pred doručením zmluvy Štátnemu notárstvu Bratislava - vidiek bola zmluva posudzovaná Okresným národným výborom Bratislava - vidiek a to na základe predloženého

Dotazníka a čestného vyhlásenia z 30.8.1982. Pri rokovaní na Okresnom národnom výbore Bratislava - vidiek bola žalobkyňa 1/ vyzvaná na rozdelenie záhrady geometrickým plánom, keďže zmluvu vzhľadom na výmeru pozemku parcely č. XXX/X nad 8 árov nemôžu schváliť. Na základe pokynu pracovníka ONV dala žalobkyňa vypracovať geometrický plán, ktorý dňa 9.11.1982 vypracoval H.. W. pod č. XXX-XXXX-XXX/XX. Týmto geometrickým plánom bola rozdelená parcela č. XXX/X o pôvodnej výmere 1297 m² na parcelu č. XXX/X o výmere 732 m², parcelu č. XXX/X o výmere 148 m² a parcelu č. XXX/X o výmere 417 m². Na základe tohto geometrického plánu bola vypracovaná nová kúpna zmluva medzi manželmi S. ako predávajúcimi a manželmi R. ako kupujúcimi, ktorá obsahovala článok VII, kde bola ako predmet kúpnej zmluvy označená parcela č. XXX o výmere 274 m² a parcela č. XXX/X o výmere 732 m². Táto kúpna zmluva (v poradí druhá) bola predmetom žiadosti o registráciu, čo vyplýva z výpovede žalobkyne 1/a rozhodnutia Štátneho notárstva v registračnom konaní sp. zn. RI 866/1982. V poradí druhá kúpna zmluva bola účastníkmi zmluvy podpísaná a tiež registrovaná v čase, keď bola parcela č. XXX/X rozdelená, čo bolo v zmluve uvedené. Výpoveďou samotnej žalobkyne 1/, bola vylúčená pravdivosť skutkových tvrdení zo žaloby a z vyjadrenia žalobcov zo dňa 14.9.2021, že v prípade článku VII kúpnej zmluvy sa jednalo o akýsi "prílepok", ktorý bol do zmluvy doplnený po podpísaní zmluvy zmluvnými stranami. Účastníci zmluvy, teda predávajúci ako aj kupujúci, podpísali druhú verziu kúpnej zmluvy po rozdelení pôvodnej parcely č. XXX/X o výmere 1297 m², s predmetom kúpnej zmluvy parc. č. XXX o výmere 274 m² a parc. č. XXX/X o výmere 732 m². Je zrejmé, že napriek dátumu 14.9.1982 uvedenému na pečiatke Miestneho národného výboru na zmluve, druhá kúpna zmluva bola podpísaná po vyhotovení geometrického plánu č. XXX-XXXX-XXX/XX zo dňa 9.11.1982, teda došlo k antidatovaniu podpisu zmluvy. Z rozsudku č. k. 33C/163/2014 - 106 zo dňa 4.12.2018 súd prvej inštancie zistil, že kúpna zmluva bola predmetom žiadosti o registráciu, ktorú podala žalobkyňa 1/ dňa 3.12.1982 a bola registrovaná pod registračným číslom Y. XXX/XX dňa 6.12.1982. V dotazníku a čestnom vyhlásení, ktorý bol pôvodne spísaný účastníkmi kúpnej zmluvy dňa 30.8.1982 je prepísaná výmera pozemku parcely č. XXX/X z 1297m² na 732m². V Dotazníku a čestnom vyhlásení zo dňa 30.8.1982 prevodcovia manželia S. a nadobúdatelia manželia R. v bode 3. opísali prevádzanú nehnuteľnosť ako: rodinný dom zast. plocha 274 m² č. parc. XXX. Pri záhrade XXX/X bola výmera 1297 m² prečiarknutá a prepísaná na 732 m². Podľa bodu 5 Dotazníka prevodca vlastnil uvedené nehnuteľnosti, ktoré prevádza. Iný majetok nemá. V časti B Dotazníka Miestny národný výbor vo B. dňa 31.8.1982 súhlasil s prevodom nehnuteľností. Okresný národný výbor Bratislava - vidiek dňa 22.11.1982 v časti C Dotazníka uviedol, že prevádzané nehnuteľnosti sa nachádzajú v intraviláne obce B.. Jedná sa o rodinný dom s dvorom - parc. č. XXX a záhradu za dvorom - parc. č. XXX/X, kde nie je plánovaná žiadna výstavba, nakoľko na túto parcelu nie je zabezpečený prístup. Táto parcela je rozdelená F. Č.. XXX-XXXX-XXX/XX na stavebný pozemok - parc. č. XXX/X a záhradu za stav. pozemok - p. č. XXX/X. Rodinný dom z hľadiska územného plánovania nie je určený na odstránenie. Geometrickým plánom č. XXX-XXXX-XXX/XX (oddelenie záhrady) zameraným dňa 21.10.1982 H.. W. a vyhotoveným dňa 9.11.1982 V.. S. bola parc. č. XXX/X o výmere 1297 m² rozdelená na parcely č. XXX/X o výmere 732 m², č. XXX/X o výmere 148 m² a č. XXX/X o výmere 417 m². Vyhotovenie geometrického plánu na p. č. XXX/X si písomnou objednávkou zo dňa 20.9.1982 objednala žalobkyňa 1/. Geodézia n. p. Bratislava prijala objednávku dňa 27.9.1982. ÚHA ONV (Útvar hlavného architekta Okresného národného výboru) Bratislava - vidiek vyjadril dňa 27.9.1982 súhlas so zameraním stavebného pozemku z parc. č. XXX/X S.. Ú.. B.. Pozemok sa vytvorí o šírke 14,00 m merané od parc. č. XXX/X. Rozhodnutím Štátneho notárstva Bratislava - vidiek sp. zn. RI 866/82 zo dňa 3.11.1982 bola registrovaná kúpna zmluva zo dňa 3.11.1982 týkajúca sa nehnuteľností parc. č. XXX U. XXX/X, S.. Ú.. B.. V odôvodnení bolo konštatované, že predložená zmluva je platná, svojim obsahom sa neprieči zákonu, neobchádza ho ani inak neodporuje záujmom spoločnosti. Prevádzaný nezastavaný stavebný pozemok neprekračuje určenú výmeru v § 200 OZ. K prevodu poľnohospodárskeho pozemku je daný právoplatný súhlas MNV. Znaleckým posudkom zo dňa 27.11.1982 znalec H.. E. S. určil cenu nehnuteľností v obci B.Š. zapísanú v evidencii nehnuteľností na liste vlastníctva č. XXX. Ako použité podklady sú uvedené: výpis z evidencie nehnuteľností, geometrický plán č. XXX-XXXX-XXX/XX, údaje vlastníka, obhliadka a zameranie nehnuteľnosti 25.11.1982. Druh vlastníctva: Oceňovaný dom vzhľadom na počet obytných miestností má v zmysle zákona charakter rodinného domu a je oceňovaný ako osobné vlastníctvo. Pozemok je v súkromnom vlastníctve. Znalec konštatoval, že nehnuteľnosť je evidovaná v evidencii nehnuteľnosti v liste vlastníctva č. XXX katastrálne územie B.. Nehnuteľnosť bola geometrickým plánom strediska geodézie č. XXX-XXXX-XXX/XX z 10.11.1982 prerozdelená a vytvorené nové pozemky. Podľa stavu v EN pozostáva z pozemkov p. č. XXX o výmere 274 m², p. č. XXX/X o výmere 1297 m². Podľa návrhu geometrického plánu nehnuteľnosť oceňovaná v posudku pozostáva z p. č. XXX o výmere 274 m² a p. č. XXX/X o výmere 732 m² a domu p. č. XXX s prislúchajúcimi stavbami a úpravami. Znalec ocenil pozemok p. č. XXX o výmere 274 m² na sumu 1.096,- Kčs a pozemok p. č.

XXX/X o výmere 732 m² na sumu 2.928,- Kčs. Stavbu domu ocenil na sumu 21.000,57 Kčs, porasty na sumu 598,- Kčs. Cena nehnuteľnosti v celosti v dobe odhadu predstavovala sumu 25.600,- Kčs. Uznesením Štátneho notárstva Bratislava - vidiek zo dňa 22.10.1985 právoplatným dňa 22.10.1985 bolo potvrdené nadobudnutie dedičstva (vklady na vkladných knižkách vo výške 8.475,70 Kčs a 21.869,60 Kčs, tranzistor, parc. č. XXX/X záhrada 148 m², parc. č. XXX/X záhrada 417 m² menené geom. plánom podľa Y. H. XXX/XX, LV č. XXX pol. pôda združená v soc. organizácii vo vl.č. XXX) do vlastníctva Československého štátu. V odôvodnení bolo okrem iného uvedené, že pohrebné trovy hradila A. R., ktorá bola odkázaná, aby si tieto uplatnila na fin. odbore ONV Bratislava - vidiek po právoplatnosti rozhodnutia. Vyúčtovaním prepravy č. XXXXXX zo dňa 5.4.1984 bola X. R. Pohrebníctvom Stupava vyúčtovaná preprava zo W. P. B. a späť v sume 400 Kčs. Vyúčtovaním prepravy č. XXXXXX zo dňa 18.7.1985 bola A. R. Pohrebníctvom Stupava vyúčtovaná preprava zo W. P. B. a späť v sume 350 Kčs. Objednávkou č. XX/X si X. R. objednal pohreb Q. S., K. P. XX.X.XXXX G. P. X.X.XXXX. Uznesením Obvodného súdu Bratislava 2 zo dňa 28.6.1995 právoplatným dňa 2.10.1995 súd schválil dohodu dedičov A. R., K. XX.X.XXXX, Y. R., K. XX.X.XXXX, Z. R. U. Y. C., Y. R., K. XX.X.XXXX o vyporiadaní dedičstva po poručiťovi X. R.. Uznesením Okresného súdu Pezinok č. k. 5C/140/2008 - 144 zo dňa 12.5.2011 bolo konanie v právnej veci navrhovateľky A. R. proti odporcovi 1/ Obec B. a odporcovi 2/ Slovenská republika zastúpená Slovenským pozemkovým fondom o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (parc. č. XXX/X zapísaná na LV č. XXX o výmere 417 m², k.ú. B.) zastavené pre späťvzatie. Rozsudkom Okresného súdu Pezinok č. k. 33C/163/2014 - 51 zo dňa 21.1.2016 bol návrh v právnej veci navrhovateľky A. R. proti odporcovi Obec B. o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (parc. č. XXX/X záhrada o výmere 148 m² a parc. č. XXX/X záhrada o výmere 417 m² zapísané na LV č. XXX S.Ú. B.) zamietnutý pre nedostatok naliehavosti právneho záujmu. Odvolací súd tento rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V poradí druhým rozsudkom Okresného súdu Pezinok č. k. 33C/163/2014 - 106 zo dňa 4.12.2018 bola žaloba v právnej veci navrhovateľky A. R. proti odporcovi Obec B. o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (parc. č. XXX/X záhrada o výmere 148 m² a parc. č. XXX/X záhrada o výmere 417 m² zapísané na LV č. XXX S. Ú. B.) zamietnutá, nakoľko žalobkyňa nepreukázala registráciu kúpnej zmluvy, ktorej predmetom by bol prevod sporných pozemkov štátnym notárstvom, ktorá registrácia bola pre prevod vlastníctva potrebná. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (odvolanie smerovalo len proti výroku o náhrade trov konania).

3. Súd prvej inštancie poukázal na tvrdenia žalobkyne 1/, podľa ktorých v roku 1982 pravidelne chodievali k manželom S., chodili k nim aj s manželom pomáhať, starať sa o nich. Cez leto tam chodili aj s deťmi, vymaľovať, pokosiť atď., čo bolo treba. Žalobkyňa 1/ sa vo B. narodila. Pochádza z 13 detí, rodičia mali obchod. Odtiaľ sa S. poznali. Matka žalobkyne 1/ zomrela, keď mal jej najmladší brat Q. 10 rokov. Tohto si manželia S. veľmi obľúbili, chceli si ho osvojiť. To sa neuskutočnilo. Q. k nim asi v 15 -16 rokoch prestal chodiť. Keď potom zase začal, predali mu polovicu pozemku, že sa o nich bude starať. Q. mal ísť potom na vojnu. Namiesto toho však išiel pracovať do baní, kde sa mu zapáčilo. Keď aj prišiel domov priniesol fľašu a bonboniéru a poslal to po žalobkyni 1/ S., že ich má pozdravovať. Oni si ju následne obľúbili. Žalobkyňa 1/ sa o nich s manželom starala. Videli, že Q. už nemá záujem sa vrátiť. Preto sa rozhodli, že pozemky aj s domom predajú žalobkyni 1/ s manželom a oni pôjdu do domova dôchodcov. Žalobkyňa 1/ išla na MNV, aby zistila, čo k prevodu treba. Tam jej povedali, že len kúpnu zmluvu. Tú si dali urobiť. Tú na obecnom úrade (Miestnom národnom výbore, pozn. súdu) potvrdili, aj zaplatili kúpnu cenu. Žalobkyni 1/ povedali, že má ísť na ONV, kde jej musia dať doporučenie na zápis do katastra nehnuteľností. Pracovník na ONV vytiahol veľkú mapu a povedal jej, že to nepôjde, že môžu mať len 8 árov, že sa nič nedá robiť, že ak si to nevybavia, nebudú mať nič. Tri veci jej opakoval, že nebývajú vo B., nemajú vo B. trvalý pobyt a nie sú členmi JRD. Žalobkyňa 1/ opakovala, veď si to zaplatili. On jej povedal, že musí dať rozdeliť záhradu geometrickým plánom a potom to môžu urobiť. On jej ešte povedal, že ak S. chcú ísť do domova a keď odídu skôr, nebudú mať nič, všetko prepadne štátu. Žalobkyňa 1/ sa zľakla, pracovník ONV na ňu urobil nátlak. Musela objednať geodeta, ktorý rozdelil záhradu. Čo sa týka dedičského rozhodnutia po p. S., žalobkyňa 1/ bola na tomto dedičskom konaní. Zavolali ju, aby uviedla, aký majú majetok. Priniesla aj kúpnu zmluvu. Žalobkyňa 1/ im hovorila, že kúpna zmluva bola na pozemok o výmere 1297 m². Pracovníčka jej povedala, že sa to na dedičskom konaní porieši avšak všetko pripadlo štátu. Žalobkyňa 1/ nedostala nič. Dokonca ani trovy na pohreb. Existovala totiž ústna dohoda medzi R. U. S., že ich po smrti prevezú zo W. P. B., teda zabezpečia prevoz, truhlu, náhrobný kameň, že ich dajú pochovať, čo aj splnili. K údajnej nečinnosti uviedla, že v roku 1992 ochorela, takisto aj jej manžel, ktorý v roku 1994 zomrel. Vtedy sa z jej strany nedalo robiť nič. Myslela si, že zomrie tiež. Celé to na ňu zle vplývalo. Muž zomrel ako 52 ročný. Žalobkyňa 1/ nevedela čo sama s 3 deťmi. Nezaujímalo ju to, nežila. Ešte si spomenula, keď prišla na MNV, že na ONV jej prevod nechcú podpísať, predseda MNV jej povedal, to

ste mu nevedeli dať niečo do vačku? Keď to povedala manželovi, ten zásadne nesúhlasil, že za čo by mal dávať úplatok. Keď sa v 90. rokoch robila vo B. komasácia pôdy, pracovníčka jej vtedy povedala, že má ísť za právnikom alebo ombudsmanom. Okolo roku 2000 žalobkyňa 1/ išla za ombudsmanom. Ten jej povedal, že je to celé premlčané, že si má pozemky odkúpiť, že sa s tým nedá nič robiť. V roku 2004 si na obci podala žiadosť na odkúpenie. Povedali jej, že na čo, veď v roku 2005 pozemky prejdú na obec. Následne veci riešili, avšak nemali dobrých právnikov, aby vec riadne vybavili. Žalobkyňa 1/ v tom žije, že celá parcela o výmere 1297 m² je ich a za to aj bojuje, aby deti po nej nemali problémy. Na otázku či spomínaná polovica pozemkov, ktorú S. predali Q., sa jedná sa žalované pozemky, žalobkyňa 1/ uviedla, že nie. Žalobkyňa 1/ doteraz býva v dome, ktorý bol vo vlastníctve manželov S.. Na otázku na základe čoho bola určená kúpna cena v kúpnej zmluve, žalobkyňa 1/ uviedla, že podľa odhadu, podľa znaleckého posudku. Žalobkyňa 1/ povedali, že bude potrebovať znalecký posudok tak oslovila znalca. Vyhotovil znalecký posudok na celý pozemok o výmere 1297 m². Potom, čo žalobkyňa 1/ pracovník ONV oznámil, že sa nedá previesť celý pozemok, znalcovi volala, že nech chvíľu počká, ale aj tak bol vyhotovený znalecký posudok na celý pozemok. Mal počkať na geometrický plán, aby do znaleckého posudku doplnil rozdelenie parcely (to mu žalobkyňa 1/ volala). Odhadnutá cena ostala tá istá, doplnil rozdelenie parcely, ale cena ostala tá istá. Na otázku čo sa stalo so stromami na oddelenej strane časti pozemkov, žalobkyňa 1/ uviedla, že tie potom vyrúbali, to už boli staré stromy, bolo to čisté, bol to čistý pozemok. Sadili tam trávu a zeleninu. Z O. P. B. sa žalobkyňa 1/ presťahovala sama, keď sa dcére narodili deti. Nemohli sa tlačiť v trojizbovom byte, bolo to v roku 1995 alebo 1996. Nevedela presne, bolo to určite do roku 2000. Žiadosť o odkúpenie pozemkov adresovanú obci má žalobkyňa 1/ doma. Na otázku, či jej odpovedala obec na túto žiadosť písomne, uviedla, že sa na to musí pozrieť, nevie, či písomne, v každom prípade tam bola osobne. Povedali jej, na čo žiadosť podáva, keď v roku 2005 prejdú pozemky na obec. Na otázku, prečo sa žalobkyňa 1/ nesnažila usporiadať vzťahy už predtým s manželmi S., keď vedela, že predmetom kúpnej zmluvy nie sú parcely oddelené geometrickým plánom, ktorý bol vypracovaný na podnet žalobkyne 1/, uviedla, že nemala odvahu im povedať: "vráťte mi peniaze, že predávate mi len časť", veď to boli starí ľudia. Pre ňu bolo sväté a božie keď jej na ONV povedali tie tri podmienky, kvôli ktorým to celé nemôžu mať. Žalobkyňa 1/ to potom už ani nenapadlo, že môže proti tomu niečo robiť. Na otázku aký bol dôvod toho, že znalec určil cenu 25.000 za nehnuteľnosti, žalobkyňa 1/ uviedla, že to ohodnotil celé. Na otázku, či chodili do roku 1996 do B. a čo tam robili, žalobkyňa 1/ uviedla, že tam chodili, starali sa o celý pozemok, o dom, záhradu o všetko čo k tomu patrilo. Na otázku, či sa bol znalec pozrieť na mieste samom na tie oddelené pozemky, žalobkyňa 1/ uviedla, že nie. Žalobkyňa 1/ dodala, že kúpna zmluva založená v spise je druhou kúpnu zmluvou, túto podpísali aj so znením čl. VII, teda nejednalo sa o následné doplnenie článku VII. Pôvodná zmluva bola odmietnutá, preto ju žalobkyňa 1/ musela nechať na ONV, aby ju skartovali.

4. Zistený skutkový stav súd prvej inštancie právne posúdil podľa zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom k času uzavretia kúpnej zmluvy, článkov I, II, podľa ustanovenia § 123, § 126, § 127, § 128, § 129, § 130, § 133, § 134, § 198 odsek 1, § 199, § 200, § 489, § 490, a podľa ustanovenia § 135a odsek 1, § 132a odsek 1, zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.4.1983 do 31.12.1991 a podľa ustanovenia § 865 odsek 3 Občianskeho zákonníka v platnom znení. Poukázal na to, že Občiansky zákonník účinný v čase uzatvárania zmluvy rozlišoval socialistické spoločenské vlastníctvo a osobné vlastníctvo, pričom jednoznačne uprednostňoval socialistické vlastníctvo, z ktorého sa odvodzovali ostatné druhy vlastníctva. Občan mohol nakladať s predmetmi v osobnom vlastníctve pre svoju potrebu, potrebu svojej rodiny a domácnosti neobmedzene, ak takéto konanie nebolo v rozpore so záujmami socialistickej spoločnosti. Občiansky zákonník výslovne ustanovil v § 130 ods. 2, že veci nahromadené v rozpore so záujmami spoločnosti nad mieru osobnej potreby vlastníka, jeho rodiny a domácnosti nepožívali ochranu osobného vlastníctva. Súkromné vlastníctvo formálne vypadlo z ustanovení o vlastníckom práve, avšak bolo upravené v VIII. časti zákona Záverečné ustanovenia, I. hlave Úprava iných občianskoprávných vzťahov. Úprava súkromného vlastníctva bola úplne oddelená od úpravy osobného vlastníctva, čím zákon jasne odlišoval osobné vlastníctvo občana, ktorého podstata bola socialistická, a súkromné vlastníctvo, ktoré nemalo socialistickú povahu a ktorého ekonomická funkcia bola rozdielna. Pokiaľ sa jedná o stupeň ochrany jednotlivých druhov vlastníctva, pri osobnom vlastníctve Občiansky zákonník vyslovoval jeho nedotknuteľnosť, pri súkromnom vlastníctve zabezpečoval ochranu proti neoprávneným zásahom. Občiansky zákonník považoval súkromné vlastníctvo za pozostatok kapitalistického zriadenia, čo vyplýva zo zaradenia úpravy súkromného vlastníctva do záverečných ustanovení zákona (časť ôsma, § 488 a nasl. OZ) a vzhľadom na početné obmedzenia a zákazy, účelom ktorých bolo obmedziť ďalšie rozširovanie súkromného vlastníctva. S ohľadom na právny poriadok platný v čase uzatvárania

kúpnej zmluvy súd prvej inštancie konštatoval, že rodinný dom so súpisným číslom XXX postavený na parcele č. XXX o výmere 274 m² spolu s touto parcelou bol predmetom osobného vlastníctva manželov S. (veci slúžiace na osobnú potrebu občanov), avšak pozemok parc. č. XXX/X (pred rozdelením geometrickým plánom) o výmere 1297 m² bol predmetom súkromného vlastníctva, čo vyplýva aj zo znaleckého posudku H.. S., v ktorom je druh vlastníctva pozemku výslovne uvedený ako súkromné vlastníctvo. Ďalej tiež vzhľadom na umiestnenie pozemku v intraviláne obce, so samostatným prístupom, bola novovzniknutá parc. č. XXX/X považovaná za stavebný pozemok. Vydržanie predstavuje osobitný spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva, ku ktorému môže dôjsť po kumulatívnom splnení Občianskym zákonníkom stanovených podmienok (predmet vydržania, subjekt vydržania, oprávnená držba, vydržacia doba). Oprávnenosť držby vyžaduje dobromyseľnosť držiteľa o tom, že mu vec patrí a danosť tejto dobromyseľnosti so zreteľom ku všetkým okolnostiam. Dobromyseľnosť teda predstavuje základný predpoklad vydržania vlastníckeho práva k veci. Ide o "presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, keď si napríklad prisvojuje určitú vec. Ide teda o psychický stav, o vnútorné presvedčenie subjektu, ktoré samo o sebe nemôže byť predmetom dokazovania. Predmetom dokazovania môžu byť skutočnosti vonkajšieho sveta, prostredníctvom ktorých sa vnútorné presvedčenie prejavuje navonok, teda okolnosti, z ktorých možno vyvodiť presvedčenie nadobúdateľa o dobromyseľnosti, že mu vec patrí." (Nález Ústavného súdu SR, zo dňa 6. decembra 2015, sp. zn. I. ÚS 199/2015"). Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je daná "so zreteľom na všetky okolnosti". Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. V prípade, že zmluva je neplatná pre vadu, o ktorej nemohol nadobúdateľ pri zachovaní obvyklej opatrnosti vedieť, alebo ak tu výnimočne titul vôbec nie je a nadobúdateľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že tu titul je, stane sa nadobúdateľ veci jej oprávneným držiteľom a pri splnení ďalších podmienok ju vydrží. Účelom vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym. Základom oprávnenej držby je faktické ovládanie veci, keď držiteľ má vec vo svojej moci, užíva ju, disponuje s ňou (*corpuss possessionis*). Tento faktický stav musí byť spojený s vôľou držiteľa s vecou nakladať ako s vlastnou, akoby držiteľovi vlastnícky patrila (*animus possidendi*), v dobrej viere, že držiteľovi táto vec aj skutočne patrí (*bona fide*). Pri zisťovaní toho, či je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec patrí, nemožno vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv a vnútorného presvedčenia držiteľa, ale musí byť posudzovaná z objektívneho hľadiska, podľa ktorého je dobromyseľnosť daná vtedy, ak držiteľ veci, pri zachovaní normálnej (bežnej), náležitej opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti a povahu daného prípadu rozumne na každom subjekte požadovať, nemal alebo nemohol mať pochybnosti o tom, že mu vec, ktorú fakticky ovláda (užíva), patrí (vlastnícky nadobudol) - ospravedliteľný omyl. Okolnosti svedčiace pre záver o existencii dobrej viery sa budú spravidla týkať právneho dôvodu (titulu) nadobudnutia veci a držiteľ preto v konaní bude musieť preukázať okolnosti svedčiace o poctivosti tohto právneho dôvodu nadobudnutia veci. Oprávnená držba nepredpokladá preukazovanie platného právneho dôvodu nadobudnutia vlastníctva veci, dokonca sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod (neplatný, nulitný), ale postačí, ak tu bol len domnelý právny dôvod (*titulus putativus*), pri ktorom držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu taký právny dôvod svedčí a ktorý jeho vnútorné presvedčenie, že sa stal vlastníkom veci, dostatočne opodstatňuje. Dobromyseľnosť zaniká v okamihu, keď sa držiteľ zoznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec právom patrí; pre zánik dobromyseľnosti a následné prerušenie vydržacej doby je rozhodujúca vedomosť držiteľa o takýchto skutočnostiach, nie len ich samotná existencia. Nie je podstatné, či (spolu)vlastník veci informujúci "domnelého vlastníka" o skutočnom (právnom) vlastníctve veci súčasne doloží či nedoloží svoje tvrdenia; stačí, že jeho ingerencia vo veci je spôsobilá vyvolať do tej doby oprávneného držiteľa pochybnosti o vlastníctve spornej veci. Ak je preukázané, že držiteľ od určitého okamihu vedel alebo musel vedieť, že nie je oprávneným držiteľom, nemôže sa dovolávať dobrej viery. Pritom nie je významný právny názor osoby, ktorá spochybnila vlastníctvo oprávneného držiteľa, na to, z akého dôvodu je prevodná zmluva neplatná, prípadne na to, kto je platným vlastníkom spornej veci. Dôležitý nie je ani vzťah tejto osoby k predmetu držby; určujúce je vyvolanie pochybností objektívne spôsobilých zneistiť vlastníctvo do tej doby existujúcej dobrej viery držiteľa o platnosti prevodnej zmluvy, na základe ktorej mal nadobudnúť vlastníctvo. Právne relevantná nie je ani skutočnosť, že sám prevodca nespochybnil alebo nespochybňuje platnosť zmluvy. Dobromyseľnosť oprávneného držiteľa musí byť daná nielen pri vzniku držby, ale v celom jej priebehu. Súd prvej inštancie ustálil, že dobromyseľnosť žalobkyne 1/ a jej manžela nielenže preukázaná nebola, naopak v konaní bola jednoznačne preukázaná neexistencia dobromyseľnosti vo vzťahu k žalovaným pozemkom už od počiatku, a to bez akýchkoľvek pochybností, výpoveďou samotnej žalobkyne 1/. Je pravdou, že pôvodným úmyslom účastníkov kúpnej zmluvy bolo

previesť vlastnícke právo aj k žalovaným pozemkom, avšak vzhľadom na znenie druhej kúpnej zmluvy účastníci zmluvy si museli byť vedomí, že žalované pozemky predmetom prevodu nie sú. Samotná žalobkyňa 1/ vo svojej výpovedi potvrdila svoju a manželovu vedomosť o predmete kúpnej zmluvy, teda že žalované pozemky v ňom nie sú obsiahnuté (že vo vzťahu k pozemku parc. č. XXX/X je tento predmetom prevodu vo výmere 732 m²). Napokon bola to samotná žalobkyňa 1/ ktorá si objednala vyhotovenie geometrického plánu na rozdelenie pozemku parc. č. XXX/X a znaleckého posudku na ocenenie prevádzaných nehnuteľností, z ktorých nepochybne vyplýva výmera prevádzaného pozemku 732 m². Absolútna absencia dobromyseľnosti ako základnej podmienky nevyhnutnej pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním nemôže byť podľa názoru súdu prvej inštancie zhojená nazeraním na okolnosti prejednávanej veci cez prizmu spravodlivosti. Táto možnosť by vyvstala v prípade existencie omylu držiteľa veci, že mu vec patrí, kedy by súd vzhľadom na všetky okolnosti a povahu danej veci mohol menej prísne posudzovať, či sa jednalo o ospravedlniteľný alebo neospravedlniteľný omyl, teda či držiteľ pri zachovaní bežnej opatrnosti mal/nemal alebo mohol/nemohol mať pochybnosti o tom, že mu vec patrí. Súd prvej inštancie zdôraznil, že dobrá viera žalobkyne 1/ a jej manžela, že im žalované pozemky patria, od počiatku neexistovala. Ignoráciou neexistencie dobromyseľnosti držiteľov ako základnej podmienky vydržania by súd poprel jeden zo základných atribútov vydržania ako spôsobu nadobudnutia vlastníckeho práva a tým aj samotnú podstatu a v neposlednom rade účel inštitútu vydržania. Súd prvej inštancie nepoprel existenciu subjektívnych pocitov žalobkyne 1/ týkajúcich sa vlastníctva k žalovaným pozemkom v dôsledku nespravodlivosti komunistického režimu, povinnosťou súdu je však posudzovať dobromyseľnosť nielen zo subjektívneho hľadiska, ale najmä objektívneho. K postupu Okresného národného výboru Bratislava - vidiek a Štátneho notárstva Bratislava - vidiek žalobcami označovaný ako nezákonný, súd prvej inštancie uviedol, že ani v prípade preukázania postupu týchto orgánov v rozpore s vtedy platnými právnymi predpismi, nie je možné absenciu dobromyseľnosti žalobkyne 1/ a jej manžela prehliadnúť a tým žalobu považovať za dôvodnú. Súd prvej inštancie pripomenul, že predmetom konania nie je posúdenie nezákonnosti úradného postupu štátneho orgánu pri schvaľovaní alebo registrácii kúpnej zmluvy. Napriek tomu, že prípadná nezákonnosť postupu štátnych orgánov, nemá vplyv na rozhodnutie súdu vo veci, považoval za potrebné uviesť, že sa s názorom žalobcov o nezákonom postupe štátnych orgánov nestotožnil. Vzhľadom na výmeru pozemku parc. č. XXX/X pred rozdelením, súkromné vlastníctvo k nemu a charakter pozemku ako stavebný, prevod vlastníckeho práva na občana nebol možný (§ 490 ods. 2 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvárania zmluvy). Prevod nezastavaného stavebného pozemku bol totiž možný len na štát. Prevod pôvodného pozemku parc. č. XXX/X o výmere 1297 m² (nezastavaného stavebného pozemku) na manželov R. by bol v rozpore s vtedy platnými právnymi predpismi. Oddelením časti pozemku, ktorý tvoril stavebný pozemok (parc.č. XXX/X), bolo možné zvyšnú časť pozemku previesť (už sa nejednalo o stavebný pozemok, keďže bol bez prístupu). Zdá sa teda, že pokyn pracovníka ONV, ktorého postupom sa cíti žalobkyňa 1/ ukrivdená, bol správny a bez rozdelenia pozemku by prevod pozemku parc.č. XXX/X o výmere 1297 m² nebol vôbec možný. Pokiaľ mali žalobcovia za to, že rozporuplnosť a nezákonnosť postupu štátnych orgánov bola zvýraznená skutočnosťou, že spolu výmera prevádzaných pozemkov "odsúhlasených" vtedajším štátnymi orgánmi bola 1 006 m², teda vyššia ako 800 m², ktorá je uvádzaná v § 200 (výmera pozemku parc. č. XXX, na ktorom stojí rodinný dom, je 274 m²; a výmera pozemku parc. č. XXX/X po jeho rozdelení je 732 m²; t. j. spolu 1 006 m²) súd prvej inštancie poukázal na to, že výmery prevádzaných pozemkov nie je možné sčítať a pozemky posudzovať spoločne, keď parc. č. XXX bola v osobnom vlastníctve predávajúcich, navyše predstavovala zastavaný pozemok a parc. č. XXX/X o výmere 732 m² bola v súkromnom vlastníctve predávajúcich. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s názorom žalobcov, že predpisy MNV (podľa náplne činnosti Rady MNV, Rada MNV vo B. v zmysle bodu 8 tohto interného predpisu "dáva súhlas na uzavretie zmluvy o prevode nehnuteľností/ budov v súkromnom vlastníctve, pozemkov/zmluvy o prevode alebo prenájme poľnohospodárskych pozemkov medzi občanmi.") potvrdzujú, že samotný prevod nemal byť posudzovaný zo strany ONV Bratislava - vidiek, s odôvodnením, že skutočnosť, že právne predpisy vyžadovali súhlas MNV žiadnym spôsobom nevyklúčujú potrebu súhlasu iných štátnych orgánov. Súd prvej inštancie nesúhlasil ani s tvrdením žalobcov, že ich dobromyseľnosť má preukazovať skutočnosť, že manželka R. nikdy nežiadali vrátenie časti kúpnej ceny od manželov S.. Poukázal na to, že samotná žalobkyňa 1/ vo svojej výpovedi uviedla, že nemala odvahu im povedať: "vráťte mi peniaze, predávate mi len časť", veď to boli starí ľudia. Skutočnosť, že R. nežiadali vrátenie časti kúpnej ceny teda svedčí skôr o rešpekte ku manželom S. ako starším ľuďom než o dobromyseľnosti vo vzťahu k držbe žalovaných pozemkov. Súd prvej inštancie poukázal aj nato, že skutočnosť, kto nadobudol vlastnícke právo k žalovaným pozemkom, resp. že vlastníkom sa stal štát a či sa chopil ich držby, je pre posúdenie dobromyseľnosti žalobkyne 1/ a jej manžela a tým pre posúdenie splnenia podmienok vydržania úplne irelevantná. Na základe uvedeného,

pre nepreukázanie splnenia podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva k žalovaným pozemkom vydržaním súd prvej inštancie žalobu zamietol. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj CSP) v spojení s § 255 odsek 1 CSP pričom zohľadnil mieru úspechu strán v spore.

5. Žalobcovia podali proti predmetnému rozsudku odvolanie. Súdu prvej inštancie vytkajú, že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, že nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Poukázali na rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 155/2017, v ktorom je uvedené, že „Orgánom verejnej moci a predovšetkým všeobecným súdom nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže sa a musí sa od neho odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávnych princípov. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov teda nemožno opomíňať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho-ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu.“ Poukázali aj na rozhodnutie Ústavného súdu ČR, sp. zn. IV. ÚS 1241/12, v ktorom sa uvádza, že aplikácia právnej normy podlieha aj jej interpretácii, ktorou norma nadobúda svoj zmysel a význam, pričom normu nie je možné vykladať formalisticky, a už vôbec nie tak, že formalizmus výkladu (interpretácie) vedie k zrejmej nespravodlivosti. Odvolávaním sa na označené rozhodnutia žalobcovia tvrdia, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je síce rozsiahle, avšak prísne formálne, bez akejkoľvek snahy nájsť v problematike hlbší zmysel. Žalobcovia nepopierajú, že v čase uzatvárania kúpnej zmluvy v roku 1982 existovalo socialistické štátne zriadenie, ktoré sa výrazným spôsobom premietlo do znenia vtedy platného Občianskeho zákonníka, no zároveň uviedli, že štát v tomto období porušoval svoje vlastné zákony (zákon č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody, ktorý v § 1 ustanovuje, že „v rokoch 1948 až 1989 komunistický režim porušoval ľudské práva i svoje vlastné zákony“), nehovoriac o krivdách, ktoré tým spôsobil. Konštatácia správnosti výkladu jeho (štátu) vtedy platných noriem prvoinštančným súdom je podľa žalobcov nepripustná. Právo bez nachádzania spravodlivosti nie je právom. Podľa § 217 ods. CSP je pre rozsudok rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Rozsudok prvoinštančného súdu podľa žalobcov evokuje, akoby bol písaný v roku 1982. Vôbec nezohľadňuje fakt, že v súčasnosti, teda ku dňu vyhlásenia rozsudku, je Slovenská republika materiálno-právnym štátom, ktorý je viazaný medzinárodnými dohovormi, deklaráciami, pričom ochrana súkromného vlastníctva je základným ústavným právom (na rozdiel od času uzavretia kúpnej zmluvy, t. j. v roku 1982). Žalobcovia argumentujú, že prvoinštančný súd v bodoch 27 až 41 odôvodnenia napadnutého rozsudku síce doslovne odcitoval zákonné ustanovenia vtedy platného Občianskeho zákonníka, no zároveň ich nesprávne aplikoval, keď nezohľadnil rozhodujúce dôkazy v tejto veci, čím dospel aj k nesprávne právnemu záveru. V bode 50 odôvodnenia napadnutého rozsudku prvoinštančný súd uviedol, že žalobkyňa si sama objednala vyhotovenie geometrického plánu - no už absentuje posúdenie toho, že tento geometrický plán si žalobkyňa nedala vypracovať na základe svojej slobodnej vôle, ale na základe príkazov a nátlaku štátnych orgánov (výpoveď žalobkyne v 1. rade, bod 20 odôvodnenia rozsudku), zároveň súd prvej inštancie poukazuje na znalecký posudok, kde je uvedená výmera 732 m², no už sa nevenuje tomu, že suma uvedená v znaleckom posudku vo veci ohodnotenia sa týkala aj žalovaných nehnuteľností, ako to vyplýva z chronológie dôkazov uvedených v spise súvisiacich s uzavretím kúpnej zmluvy, ako aj výpovede žalobkyne v 1. rade z 26.1.2023. Žalobcovia poukázali na bod 51 v spojení s bodom 53 odôvodnenia rozsudku, kde prvoinštančný súd s poukazom na § 490 ods. 2 vtedy platného Občianskeho zákonníka konštatuje, že postup vtedajších socialistických orgánov bol zákonný, ktorý však vtedajšie orgány podľa žalobcov vôbec pri rozhodovaní nebrali do úvahy. Žalobcovia tvrdia, že argumentácia súdu prvej inštancie prednesená v bode 51, 53, 55 je v rozpore s rozhodovacou praxou Ústavného súdu SR. Podľa nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 14.11.2018, sp. zn. II. ÚS 484/2015: „Súdy musia pri posudzovaní vnímať vec z perspektívy obidvoch sporných strán, nielen izolovane z pohľadu vzťahu súdu a držiteľa samotného.“ Podľa nálezu Ústavného súdu SR zo 16.3.2016, sp. zn. I. ÚS 549/2015: „Treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Vyššie riziko má nie byť nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere.“ Žalobcovia tvrdia, že ich držba (manželov R.) bola poctivá, a že títo boli dobromyseľní pri užívaní žalovaných nehnuteľností. Manželia R. sa vymedzili voči nesúhlasu ONV Bratislava - vidiek, no boli upozornení úradníkom, že ak budú

proti, nepovolila im previesť žiadny majetok manželov S. a všetko prejde na štát. Hoci tento nesúhlas ONV Bratislava - vidiek cítili ako krivdu, napokon boli prinútení postupovať podľa jeho pokynov, ktoré boli dané a odôvodňované v rozpore s vtedajšími predpismi. No na druhej strane v súlade s vôľou manželov S. a ich vôľou neprestali užívať žalované nehnuteľnosti, tieto aj naďalej užívali a starali sa o manželov S.. O poctivosti a dobromyseľnej držbe manželov R. svedčí neutíchajúci záujem žalobkyne situáciu riešiť, a to najmä po zmene spoločenských pomerov v roku 1989 (ale aj predtým, v rámci dedičského konania po U. S.). Už desaťročia sa žalobkyňa v 1. rade snaží o preukázanie toho, že ona s jej manželom boli dobromyseľnými držiteľmi žalovaných pozemkov, a na druhej strane stojí štát, ktorý po smrti Q. S. U. U. S. v rokoch 1984 a 1985 ako vlastník (podľa vyjadrenia žalovaného) z titulu odúmrtie sa absolútne o uvedené pozemky nezaujímal, o čom svedčí fakt, že až do roku 2022 nemal pozemky zapísané na liste vlastníctva správne (podiel po Q. S. bol prededený až v dôsledku aktivity žalobcov počas tohto konania, pričom podiel po U. S. bol stále zapísaný na neexistujúci subjekt ONV BA-vidiek - k zmene na liste vlastníctva došlo až aktivitou žalobcov, aby v súdnom konaní vôbec mali koho žalovať). Článok 20 ods. 3 Ústavy SR ustanovuje, že vlastníctvo zaväzuje a nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných. Ak by žalobcovia nepodali žalobu, štát by o svojom vlastníctve žalovaných pozemkov nemal ani potuchy. Rozsudkom súdu prvej inštancie došlo k neprimeranému zvýhodňovaniu štátu, ktorý sám zneužil svoje postavenie v časoch neslobody, sám z tohto nekalého konania profitoval a následne sa o svoje vlastníctvo žiadnym spôsobom nestaral, a naopak došlo k neprimeranému znevýhodneniu žalobcov formalistickým výkladom otázky dobromyseľnosti, pričom žalobcovia sa celý čas o žalované pozemky starajú a vynaložili nemalé úsilie na to, aby bol právny stav zosúladený so stavom skutočným. Postupom prvoinštančného súdu došlo podľa žalobcov k ďalšej krivde, pričom rozsudok založil na striktnom posudzovaní nedobromyseľnosti žalobkyne v 1/ a navyše nad rámec toho, čo napádal v rámci svojej obhajoby zástupca žalovaného (dokonca prvoinštančný súd si k spisu pripojil ďalšie spisy nad rámec návrhov na dokazovanie zo strany žalovaného). Žalobcovia ďalej tvrdia, že manželia R. všetky atribúty vydržania splnili, najmä ovládali žalované pozemky v dobrej viere, že sú ich vlastníckmi, pričom ich dobrá viera bola daná so zreteľom na všetky okolnosti (tento predpoklad je uvedený v bode 48 odôvodnenia rozsudku, no ďalej bez toho, aby ho súd prvej inštancie správne aplikoval na túto prejednávajúcu a špecifickú vec). Na posúdenie tejto dobromyseľnosti je potrebné zohľadniť konkrétne okolnosti tohto prípadu. V tomto prípade nemožno nahliadať na otázku dobromyseľnosti žalobkyne 1/ a jej manžela prvoplánovo a formalisticky, ako to podľa žalobcov mal urobiť prvoinštančný súd. Dobromyseľnosť manželov R. je daná so zreteľom na všetky okolnosti tohto prípadu, kedy štát v dôsledku nezákonného konania - posudzovania kúpnej zmluvy v rámci registrácie - nútil manželov R. verejne vysloviť súhlas s prevodom nehnuteľností v menšom rozsahu, v porovnaní s tým, aká bola vôľa predávajúcich a kupujúcich, hoci s tým osobne nesúhlasili, čo potvrdzuje ich ďalšia držba pozemkov, a to, že nikdy nežiadali vrátenie časti kúpnej ceny od manželov S.. Tieto žalované pozemky považovali za svoje, správali sa k nim ako k svojim. Podľa § 1 ods. 3 písm. a) a c) zákona č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému v platnom znení: „Komunistický režim a tí, ktorí ho aktívne presadzovali, upieral občanom možnosť slobodne vyjadriť politickú vôľu, nútil ich skrývať vlastné názory na dianie v štáte, nútil ich verejne vyhlasovať svoj súhlas aj s tým, čo považovali za klamstvo a zločin, a to prenasledovaním alebo hrozbou perzekúcie voči nim samotným, ich rodinám a blízkym ... porušoval základné princípy demokratického právneho štátu, medzinárodné zmluvy a aj svoje vlastné zákony, čím postavil vôľu a záujmy komunistickej strany a jej predstaviteľov nad zákony.“ Žalobcovia tvrdia, že v tomto prípade štát v čase, kedy porušoval svoje vlastné zákony, odňal manželom R. možnosť nadobudnúť žalované pozemky priamo titulom kúpnej zmluvy, no bolo to na základe konania, ktoré bolo v rozpore s vtedajšími predpismi, pričom ďalej ich nik v užívaní týchto žalovaných pozemkov nikdy nerušil a žalované pozemky si štát nenárokoval, boli ich. Vo výkone držby neboli nikým rušení. Samotní manželia S. im svoje nehnuteľnosti prenechali ako celok a manželia R. ich ako celok užívali počas celého času od roku 1982. Nič na tom nemenil fakt, že registrovanou kúpnu zmluvou na štátnom notárstve im bola formálne priznaná iba časť tohto celku. Žalované nehnuteľnosti užívali ako celok, ktorý im v súlade s vôľou oboch zmluvných strán previedli do vlastníctva manželia S. formou kúpnej zmluvy, pričom kúpnu cenu manželia R. zaplatili za všetky nehnuteľnosti, neplatili ju iba za štátom prikázané parcely. Žalobcovia zdôraznili záver z nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 14.11.2018, sp. zn. II. ÚS 484/2015, v ktorom ústavný súd konštatuje, že „súdy musia pri posudzovaní vnímať vec z perspektívy obidvoch sporných strán, nielen izolovane z pohľadu vzťahu súdu a držiteľa samotného ... predmetná vec si vyžaduje dôkladné porozumenie inštitútu vydržania. Na pojem oprávnenej držby, ktorá je podmienkou vydržania, sa vyvinuli dva protichodné názory, pričom prvý právny názor akcentuje fakticitu a pocit neškodenia. Na rozdiel od preukazovania vlastníctva nebude treba, aby nadobúdateľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia - ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia; v tom je základný

rozdiel medzi ochranou vlastníctva a ochranou držby. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie. Cez druhý právny názor sa na držiteľa nepozera optikou práva, ale pozerá sa očami držiteľa na objektívne právo. Súčasťou skutkovosti - fakticity - oprávnenosti držby nie je objektívne právo, resp. predpisy samotné, ale snaha právo dodržať. Len ten môže mať dôveru v právo, kto pre tú dôveru niečo vykonal.“ „Z prehľadu vývoja vydržania práva vyplýva, že najvyšší súd, ako aj literatúra sa prikláňajú k výkladu, podľa ktorého možno do podmienok oprávnenej držby zahrnúť aj snahu držiteľa o dodržanie dobových základných právnych požiadaviek.“ Žalobcovia uviedli, že žalobkyňa 1/ bola vtedajšími orgánmi MNV upovedomená, že prevod vlastníckeho práva je v poriadku a bol jej udelený súhlas, a teda tento prevod riešili pred vtedajšími socialistickými orgánmi so snahou dodržať vtedajšie právo. No následne v dôsledku konania ONV a štátneho notárstva, na základe ustanovení, ktoré sa na tento prevod nevzťahovali, nedošlo k prevodu vlastníckeho práva v celom rozsahu (v rozpore s vôľou zmluvných strán), Záznam Štátneho notárstva Bratislava - vidiek, rozhodnutie RI 866/82, bol odôvodňovaný § 200 a súhlasom MNV, ktorý bol daný na celý predmet prevodu vrátane žalovaných pozemkov, čo potvrdzuje obsah Dotazníka a čestného vyhlásenia ako celku zo dňa 30.8.1982. Zároveň ONV pri nesúhlase nepoukazovalo na § 490 OZ, ale na výmeru 800 m² (ktorá sa uvádzala v § 200, ten sa však na tento prevod nevzťahoval), ale najmä na to, že manželka R. v tom čase nebývali vo B. a neboli členmi JRD (výpoveď žalobkyne dňa 26.1.2023). Ústavný súd v rozhodnutí, sp. zn. II. ÚS 484/2015, uvádza, že pri poskytovaní súdnej ochrany v súvislosti s nadobúdaním vlastníckeho práva vydržaním treba za podstatu a zmysel základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru považovať taký výklad § 134 Občianskeho zákonníka, ktorý podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom vlastníckym. A contrario, výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. ju obmedzuje podstatným spôsobom, nemôže byť považovaný za ústavne konformný. ... Ústavný súd zdôrazňuje, že taký výklad § 134 v spojení s § 130 Občianskeho zákonníka, ktorý vo svojich dôsledkoch v značnom rozsahu a podstatným spôsobom vylučuje možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemku vydržaním, treba považovať jednoznačne za neprípustne reštriktívny, nerešpektujúci podstatu a zmysel zákonného inštitútu vydržania, a teda za ústavne neakceptovateľný.“ Na základe uvedeného majú žalobcovia za to, že postup súdu prvej inštancie, ktorým dospel podľa nich k zjavne nespravodlivému rozsudku, je ústavne neakceptovateľný a neposkytol im v ich konkrétnom prípade ochranu ich vlastníckeho práva tak, ako ju poskytnúť mal. Súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musia smerovať k spravodlivému výsledku. Súdu prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická a formalistická aplikácia zákona bez ohľadu na zmysel a účel záujmu chráneného právnu normou, vrátane ústavných noriem, nemôže priniesť absurdné výsledky (čo je podľa žalobcov aj tento prípad) a v prípade, že tomu tak je, aby takúto interpretáciu zákona odmietol a zvolil výklad v duchu právneho poriadku. Vždy je nevyhnutné vychádzať z konkrétnych skutkových zistení v každej súdom prejednávanej veci. Žalované nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy, neboli nezastavanými pozemkami, súd prvej inštancie nemal pri ich prevode aplikovať odsek 2 uvedeného ustanovenia, ale odsek 1 § 490 vtedy platného Občianskeho zákonníka, ktorý ustanovoval, že veci, ktoré sú v súkromnom vlastníctve, možno zmluvne prevádzať a dediť. To bol aj prípad manželov S., ktorí mali v súkromnom vlastníctve nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom prevodu na manželov R.. To, že išlo o súkromné vlastníctvo manželov S., vyplýva aj z definície osobného vlastníctva, keďže predmetom osobného vlastníctva mohli byť podľa vtedy platného Občianskeho zákonníka v zmysle § 127 predovšetkým príjmy a úspory z práce a zo sociálneho zabezpečenia, a takisto veci domácej a osobnej potreby, rodinné domčeky a rekreačné chaty. Pozemky v osobnom vlastníctve byť nemohli. Tie boli v zmysle § 490 ods. 1 v súkromnom vlastníctve manželov S., pričom sa vôbec nejednalo o nezastavaný pozemok, ale o rodinný dom s príhľadou záhradou. „Nezastavaný pozemok“ z neho urobili až štátne orgány, ktoré odmietli prevod celého nehnuteľného majetku manželov S., čo bolo zrejme aj z obsahu zmluvy (Q. S. U. U.Ž. S. sú vlastníckymi rodinného domu a záhrady vo B. - čl. I. kúpnej zmluvy z 1.9.1982). Takáto nesprávna aplikácia právnych noriem, navyše formalisticky vykladaná len v neprospech žalobkyne 1/ nemôže podľa žalobcov obstáť. Podľa geometrického plánu č. XXX-XXXX-XXX/XX zo dňa 9.11.1982, ktorý dala žalobkyňa 1/ vyhotoviť na základe nezákonného pokynu štátnych orgánov a ktorý v nadpise uvádza: „Geometrický plán na oddelenie záhrady“ je zrejme, že išlo o rodinný dom so záhradou, o súkromné vlastníctvo predávajúcich. Na veci v súkromnom vlastníctve sa vôbec nevzťahoval § 200, ktorý ustanovoval možné výmery v prípade osobného užívania pozemkov, podľa ktorého posudzovali prevod vtedajšie socialistické orgány. Išlo o prevod súkromného vlastníctva, ktorý bol poznačený svojvôľou

štátnych orgánov na neprospech žalobkyne 1/ a jej manžela. Žalobcovia tvrdia, že v tomto prípade tak vznikol paradox. V roku 1982 štátne orgány zneužitím svojho postavenia aplikovali na daný stav nesprávne ustanovenia vtedy platného Občianskeho zákonníka, keď ako dôvod nemožnosti prevedenia celého nehnuteľného majetku predávajúcich (manželov S.) uviedli § 200, ktorý podľa nich limitoval výmeru prevodov. Toto ustanovenie sa vzťahovalo na osobné užívanie pozemkov a nie na súkromné vlastníctvo. Teda nesprávnym postupom nezákonne odňali žalobkyni 1/ a jej manželovi vlastnícke právo. Súd prvej inštancie opätovne aplikoval na tento prípad, hoci už iné (v porovnaní s vtedajšími orgánmi), no stále nesprávne ustanovenie vtedy platného Občianskeho zákonníka (§ 490 ods. 2), postupujúc formalisticky a bez zohľadňovania krivdy, ktorá bola manželom R. spôsobená. Pritom podľa § 490 ods. 1 vtedy platného Občianskeho zákonníka jasne ustanovoval, že veci, ktoré sú v súkromnom vlastníctve, možno zmluvne prevádzať a dediť. Tak urobili aj manželia S., ktorí celý svoj majetok previedli na manželov R., ktorí zaň zaplatili kúpnu cenu, a celé roky ho užívajú, pritom štát dodnes vo vzťahu k žalovaným pozemkom nevyvinul žiadnu aktivitu. Prvoinštančný súd pri posudzovaní jedného z predpokladov vydržania, a to dobromyseľnosti (oprávnenosti držby), opomenul špecifikum tohto prípadu, teda okolnosti tohto prípadu, že dobrá viera manželov R. bola založená na ich zachovaní morálnosti po nezákonom a zmätočnom konaní štátnych socialistických orgánov, kedy sa manželia R. aj naďalej riadili na naplnení vôle zmluvných strán založenom po súhlase MNV, zaplatili kúpnu cenu aj za žalované pozemky, tieto v celosti ďalej užívali, nik ich v užívaní nerušil, pričom odmietli korumpovať vtedajšieho pracovníka ONV, ktorý posudzoval prevod z pohľadu zákonných ustanovení, ktoré sa naň nevzťahovali (rovnako ako štátne notárstvo). Prvoinštančný súd absolútne odignoroval posudzovanie perspektívy splnenia predpokladov vydržania z pohľadu oboch sporových strán, ako to vyžaduje naplnenie účelu vydržania v tom-ktorom konkrétnom prípade, čím sa napadnutý rozsudok dostal podľa žalobcov do rozporu aj s princípom materiálneho právneho štátu a smeruje k zjavne nespravodlivému výsledku. V dôsledku toho je záver prvoinštančného súdu o nespĺnení podmienok vydržania manželmi R. nesprávny až arbitrárny, keďže opomína podstatné argumenty a podstatné špecifikum tohto prípadu, ako aj vyhodnotenie dôkazov s tým spojené (záznam Štátneho notárstva Bratislava - vidiek, rozhodnutie RI 866/82, ktorý bol odôvodňovaný § 200 a súhlasom MNV, výpoveď žalobkyne dňa 26.1.2023, s. 4-5 zápisnice o pojednávaní, o dôvodoch nesúhlasu ONV). Na základe uvedeného žalobcovia odvolaciu súdu navrhli, aby napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie.

6. Žalovaný s argumentáciou žalobcov prednesenou v odvolaní nesúhlasil. Zdôraznil, že v prípade vydržania vlastníckeho práva, nie je možné nahradiť splnenie základnej podmienky dobromyseľnosti držiteľa záujmom spravodlivosti a nápravy krivd z minulosti. Podľa žalovaného súd prvej inštancie správne zistil skutkový a právny stav veci, vychádzal z dôkazov založených v súdnom spise, ako aj z výpovede žalobkyne 1/. Žalovaný odvolaciu súdu navrhol, aby predmetný rozsudok potvrdil.

7. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu uplatnených odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) a po zopakovaní dokazovania listinnými dôkazmi na odvolacom pojednávaní dospel k záveru, že odvolanie žalobcov je dôvodné.

8. Vo veci ide primárne o určenie, či poručiteľ X. R. bol ku dňu smrti dňa XX.X.XXXX bezpodielovým spoluvlastníkom sporných nehnuteľností. Zmyslom žaloby na určenie vlastníckeho práva ku dňu smrti poručiteľa je zistenie, či táto vec mala byť prejednaná v dedičskom konaní, do ktorého patria všetky veci, ktoré poručiteľ vlastnil ku dňu smrti. Procesnú prípustnosť žaloby z pohľadu danosti naliehavého právneho záujmu na určení, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiteľovi v zmysle ustanovenia § 137 písmeno c) CSP odôvodňuje ustálená prax Najvyššieho súdu SR (rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/183/2009, 3Cdo/178/2006, 3Cdo/44/2008, 5Cdo/147/2007, 1Cdo/43/2007, 3Cdo/25/2007, 1Cdo/26/2007).

9. Z hľadiska skutkového stavu veci vychádzal odvolací súd zo zistení súdu prvej inštancie a pre danú vec považoval za rozhodujúce, že manželia Q. S. U. U. S. sa dňa 1.9.1982 dohodli so žalobkyňou 1/ a jej manželom X. R., že im predajú rodinný dom a záhradu za kúpnu cenu 25 000 Kčs. K označenému dňu boli tieto nehnuteľnosti vedené v evidencii nehnuteľností na liste vlastníctva ako parcela evidenčné číslo XXX, zastavaná plocha č. XXX, výmera 274 m² a parcela č. XXX/X záhrada, výmera 1 297 m². Kúpnu zmluvu s týmto obsahom v písomnom vyhotovení podpísali zmluvné strany na Miestnom národnom výbore B. dňa 14.9.1982. Podľa dojednania v zmluve bola kúpna cena vyplatená predávajúcim pri podpise zmluvy. Dňa 30.8.1982 zmluvné strany vyplnili vtedy vyžadovanú náležitosť prevodu, tzv.

Dotazník a čestné vyhlásenie, z ktorého vyšlo najavo, že dňa 30.8.1982 s predmetnou dohodou súhlasil Miestny národný výbor vo B. (časť B dotazníka), a že dňa 22.11.1982 v časti C tohto dotazníka sa k predmetnému prevodu vyjadril Okresný národný výbor Bratislava-vidiek ako orgán územného plánovania a konštatoval, že prevádzaná nehnuteľnosť parcela č. XXX/X bola rozdelená geometrickým plánom č. XXX-XXXX-XXX/XX na parcelu č. XXX a záhradu za dvorom - parcela č. XXX/X, kde nie je plánovaná výstavba a na parcelu č. XXX/X ako stavebný pozemok a parcelu č. XXX/X záhradu. Geometrický plán č. XXX-XXXX-XXX/XX Č.. XXX-XXXX-XXX/XX bol vyhotovený dňa 9.11.1982 (č. I. spisu 13). Dňa 6.12.1982 pod číslom XXX/XX registrovalo Štátne notárstvo Bratislava-vidiek kúpnu zmluvu označených zmluvných strán podľa jej obsahu uzavretú dňa 1.9.1982 s dátumom podpísania dňa 14.9.1982, v zmysle ktorej nadobudli do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyňa a jej manžel od Q. S. U. U. S. parcelu č. XXX zastavaná plocha č. XXX vo výmere 274 m², a parcelu č. XXX/X záhradu vo výmere 732 m² (č. I. spisu 10).

10. Určenie vlastníckeho práva v tejto veci smeruje k nehnuteľnostiam označeným v geometrickom pláne č. XXX-XXXX-XXX/XX zo dňa 9.11.1982 ako parcely č. XXX/X U. Č.. XXX/X, zapísané aktuálne na liste vlastníctva č. XXX pre katastrálne územie B., keď ako to ustálil aj súd prvej inštancie, nesporne úmyslom pôvodných vlastníkov týchto pozemkov manželov S. bolo previesť vlastnícke právo na kupujúcich aj k týmto sporným pozemkom. Zo skutkového stavu veci je zrejmé, že tieto sporné parcely ako samostatné parcely vznikli ich oddelením od pôvodnej parcely č. XXX/X vo výmere 1297 m², v závislosti na príčinnej súvislosti s úmyslom a vôľou predaja rodinného domu a k nemu prislúchajúcej záhrady v celosti vlastníkmi, manželmi S. žalobkyňi 1/ a jej manželovi X. R., avšak do obsahu písomnej kúpnej zmluvy sa nedostali. Z obsahu kúpnej zmluvy účastníkov zaevidovanej Štátnym notárstvom Bratislava vidiek dňa 6.12.1982 (č. I. spisu - 10) vyplýva, že manželia S. boli starí a bezdetní, svoju nehnuteľnosť nevládali udržiavať, o nehnuteľnosť sa starali, ako aj o samotných manželov S. žalobkyňa 1/ a jej manžel. Rovnako nesporným bolo aj to, že žalobkyňa 1/ a jej manžel vedeli o tom, že žalované pozemky sa predmetom právne perfektného prevodu nestali, ale aj to, že predávajúci odovzdali kupujúcim, napriek rozdeleniu pôvodnej parcely č. XXX/X túto (pôvodnú parcelu) v celosti ako jeden funkčný celok-záhradu. Opak takého záveru v spore preukázaný nebol a poprela by ho aj skutočnosť rešpektovania žalobkyňou 1/ tvrdenej morálnej dohody účastníkov kúpnej zmluvy, podľa ktorej sa kupujúci postarali o doopatrovanie predávajúcich, čo je zrejmé aj so záverov z dedičského konania po zomrelej U. S., keď poručiťka nehnuteľnosť už neužívala, zomrela v domove dôchodcov a kupujúci obstarali jej pohreb ako aj jej manžela (č. I. spisu - 14 opak listu). Z predmetného dedičského rozhodnutia bolo žalobkyňi a jej manželovi známe aj to, že dedičom sporných pozemkov titulom odúmrti sa stal štát.

11. Zo znaleckého posudku vyhotoveného dňa 27.11.1982 znalcom H.. E. S., ktorou bola ocenená nehnuteľnosť zapísaná na liste vlastníctva č. XXX pre katastrálne územie B. pre potrebu predmetného prevodu vlastníctva vyplýva, že rodinný dom mali manželia S. v osobnom vlastníctve a pozemok vo vlastníctve súkromnom. Prevody nehnuteľností, ktoré boli v súkromnom vlastníctve, v rozhodnej dobe (rok 1982) upravoval Občiansky zákonník v ustanovení § 490, podľa ktorého veci, ktoré sú v súkromnom vlastníctve, možno zmluvne prevádzať a dediť (odsek 1). Nezastavané stavebné pozemky smú občania prevádzať len na štát alebo na socialistickú organizáciu na to osobitným predpisom oprávnenú. Pokiaľ by nezastavané stavebné pozemky vzhľadom na svoje určenie a výmeru mohli byť predmetom práva osobného užívania (§ 200 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/?ucinnost=2.12.1982>>), môžu ich občania darovať príbuzným v priamom rade a súrodencom. Pre zmluvu o prevode budovy, ktorá je v súkromnom vlastníctve, a pre zmluvu o prevode alebo nájme poľnohospodárskeho (lesného) pozemku je potrebný súhlas okresného národného výboru. Inak sa na zmluvné prevody vecí, ktoré sú predmetom súkromného vlastníctva, vzťahujú primerane ustanovenia § 134 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/?ucinnost=2.12.1982>> (odsek 2). Z rozhodnutia uverejneného pod č. 10/1967 Zbierky rozhodnutí a oznámenie súdov ČSSR a pod č. 12/1970 vyplýva, že pre určenie charakteru pozemku je rozhodujúci účel, na ktorý bol pozemok určený územným plánom alebo územným rozhodnutím, prípadne inými územnoplánovacími podkladmi, a nie spôsob užívania, prípadne údaje v evidencii nehnuteľností a strediska geodézie. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu ČSR, sp. zn. 4 Cz 39/72 zo dňa 25.10.1973 zase vyplýva to, že záhrada príľahlá k rodinnému domčeku v súvisle zastavanej časti obce a slúžiaca na uspokojovanie osobných potrieb občana, ktorá nie je určená a tiež neslúži na poľnohospodársku výrobu, nie je poľnohospodárskym pozemkom v zmysle ustanovenie § 490 ods. 2 OZ, a to aj keď svojou výmerou presahuje 400 m² (porov. § 200 ods. 1 OZ). Uvedené znamená, že pokiaľ išlo o určenie povahy pozemku rozhodujúcim nebolo definovanie pôvodnej parcely č. XXX/X vo výmere 1 297 m² ako záhrady podľa jej evidencie, ako to

nesprávne tvrdia žalobcovia, ale určenie charakteru pozemku v územnom pláne. Charakter pozemku v súkromnom vlastníctve bol určujúci z pohľadu dovoleného spôsobu nakladania s takýmto pozemkom, respektíve rešpektovania zákonných obmedzení pri nakladaní s takýmto vlastníctvom jeho vlastníkom. Z výsledkov vykonaného dokazovania v tejto veci nie je možné ale charakter pozemku parcely č. XXX/X vo výmere 1 297 m² ku dňu 1.9.1982 (deň kedy sa predávajúci a kupujúci dohodli na prevode vlastníctva) jednoznačne ustáliť, v spise chýba takýto dôkaz, keď až novovzniknutá parc. č. XXX/X bola považovaná za stavebný pozemok. Zrejmé je však to, že do zmluvného procesu manželov S. U. R. z dôvodu právnej úpravy nakladania so súkromným vlastníctvom vstúpili štátne orgány, čoho výsledkom napriek vôli manželov S. previesť do vlastníctva manželov R. celú pôvodnú parcelu č. XXX/X v pôvodnej výmere 1 297m² bol prevod ich vlastníckeho práva právne perfektným úkonom len v rozsahu výmery 732 m². Po smrti Q. S. dňa 1.4.1984 a U. S. dňa 15.7.1985 sa vlastníkom zostatku výmery pôvodnej parcely č. XXX/X, v rozsahu 148 m² aktuálne zapísanej ako parcela č. XXX/X a v rozsahu 417 m² aktuálne zapísanej ako parcela č. XXX/X na liste vlastníctva č. XXX pre katastrálne územie B. stal Československý štát, čím sa sporný pozemok stal predmetom socialistického vlastníctva.

12. Vydržanie je spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva plynutím času, vychádza zo základu, že určitú dobu trvajúci faktický stav je potrebné posudzovať ako stav právny. Podľa úpravy v Občianskom zákonníku v znení účinnom pred novelou č. 131/1982 Zb. (t. j. do 31.3.1983) nebolo možné vlastnícke právo k nehnuteľnostiam vydržať. Po 1.4.1983 bolo sice vydržanie v právnej úprave obsiahnuté (porovnaj § 135a OZ v znení účinnom pred novelou č. 509/1991 Zb.), ale pozemok (a to akýkoľvek pozemok, nie len pozemok v tzv. socialistickom vlastníctve § 135a odsek 3 OZ) nebol až do 1.1.1992, kedy nadobudla účinnosť novela Občianskeho zákonníka, vykonaná zákonom č. 509/1991 Zb. spôsobilým predmetom vydržania vlastníckeho práva. To je zrejmé z toho, že pozemky neboli podľa vtedajšej legislatívy i teórie predmetom tzv. osobného vlastníctva (§ 127 OZ v znení účinnom pred novelou č. 509/1991 Zb.), ako aj z toho, že oprávnený držiteľ pozemku, ktorý splnil v tej dobe podmienky vydržania, mal právo, aby s ním bola uzavretá dohoda o osobnom užívaní pozemku podľa § 135a ods. 2 OZ v znení účinnom do 31.12.1991. K vydržaniu vlastníckeho práva k pozemku fyzickými osobami tak mohlo dôjsť až od 1.1.1992 a to už aj proti štátu.

13. Podľa § 134 odsek 1 Občianskeho zákonníka sa oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnuťnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť. Držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo ten kto vykonáva právo pre seba (§ 129 odsek 1 OZ). Ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená (§ 130 odsek 1). Účelom inštitútu nie je nútené zbavenie vlastníckeho práva pôvodného vlastníka, ale uvedenie dlhodobého faktického stavu do súladu so stavom právnym. Ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že súd pri rozhodovaní veci musí vždy vychádzať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré sú založené na skutkových zisteniach. Uvedené pramení z toho, že mnohé prípady a ich špecifické okolnosti sú komplikované a netypické; čo však nezabavuje všeobecné súdy povinnosti urobiť všetko pre spravodlivé riešenie. Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo dňa 14.11.2018 prijal záver, že „Pri poskytovaní súdnej ochrany v súvislosti s nadobúdaním vlastníckeho práva vydržaním treba za podstatu a zmysel základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd považovať taký výklad ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka <<http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-40/1964>>, ktorý podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom vlastníckym. A contrario, výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. ju obmedzuje podstatným spôsobom, nemôže byť považovaný za ústavne konformný. Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.“

14. Ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v otázke vydržania podrobne popísal Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 8Cdo/94/2020 <<https://www.judikaty.info/search?db=nssr&fCatalogNr=8Cdo%2F94%2F2020&fCatalogNrExact=1>> zo dňa 11. mája 2021 aj s poukazom na dovtedajšiu judikatúru tak, že účelom vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym. Vydržanie hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. Vydržanie vlastníckeho práva je jeho nadobudnutie v dôsledku kvalifikovanej držby veci, vykonávanej po zákonom stanovenú dobu. Jeho funkciou je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je podľa platnej úpravy daná „so zreteľom na všetky okolnosti“. Opakom ovládania veci držiteľom je nečinnosť vlastníka. Držba predstavuje faktické panstvo nad vecou (naproti tomu vlastníctvo je definované ako právne panstvo nad vecou). Držba je faktický stav, pri ktorom má držiteľ vec vo svojej moci, užíva ju a požíva plody a úžitky z nej, disponuje ňou, prípadne vykonáva činnosť, ktorá pripúšťa trvalý alebo opätovný výkon. Z takto vymedzeného chápania pojmu „držba“ logicky vyplýva záver prezentovaný aj v odbornej literatúre, že k jednej a tej istej veci nemôže vzniknúť viac práv držby. Môže vzniknúť len nedeliteľné právo viacerých subjektov spoločne vykonávať to isté právo držby. Tvrdenie držiteľa, že mu vec patrí a že s ňou nakladá ako s vlastnou musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami, z ktorých možno usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo po celú vydržaciú dobu dôvodné. Oprávneným držiteľom je držiteľ, ktorý so zreteľom na všetky okolnosti je dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí. Neoprávneným držiteľom je ten, ktorý so zreteľom na všetky okolnosti nie je (nemôže byť) dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí. Podmienkou vydržania je oprávnená držba spôsobilej veci trvajúca po zákonom stanovenú vydržaciú dobu, v súdnej veci 10 rokov. Dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať aj na okolnosti, za ktorých vôbec mohlo vecné právo vzniknúť, teda aj na právny dôvod (titul), ktorý by mohol mať za následok vznik toho práva, vydržanie ktorého sa tvrdí.

15. Žalobkyňa 1/ a jej manžel si boli vedomí toho, že právne perfektným úkonom neboli do ich vlastníctva prevedené sporné pozemky. Ich dlhoročná držba sporných pozemkov, dobromyseľnosť držby spočívala v tom, že pôvodní vlastníci manželia S. im odovzdali držbu sporných pozemkov a prevzali od nich kúpnu cenu. Vôľou zmluvných strán manželov S. U. R. bolo previesť vlastnícke právo aj k sporným pozemkom. Z časovej chronológie zaznamenatej v kúpnej zmluve a postupnosti článkov kúpnej zmluvy (uzavretá dňa 1.9.1982, podpísaná dňa 14.9.1982) je nepochybné, že predávajúci požadovali za prevod celého svojho vlastníctva kúpnu cenu 25 000,- Sk, na ktorej dohode nič nemení ani nález znaleckého posudku H. E. S.. Aj keď v súvislosti s premietnutím vôle účastníkov zmluvy do právne perfektného úkonu kúpnej zmluvy vyšiel najavo skutočný právny stav veci (prevodu schopnou sa stala len časť pôvodnej parcely č. XXX/X), keďže vôľa zmluvných strán bola regulovaná vtedajšou právnou úpravou a snahou zmluvných strán dodržať právo, predávajúci prevod držby aj ku sporným pozemkom žalobkyňi 1/ a jej manželovi X. R. po zaevidovaní kúpnej zmluvy Štátnym notárstvom Bratislava - vidiek nespochybňovali a táto držba z vôle vlastníkov manželov S. v zmysle, aby pripadli do vlastníctva žalobkyne 1/ a manžela X. R., pokračovala ďalej. Skutočný vlastník sporných pozemkov (štát) po smrti manželov S. k riešeniu veci nepristúpil, z výsledkov dokazovania v tejto veci je zrejmé, že štát neprejavil žiaden záujem o prevzatie sporných pozemkov k vlastnému užívaniu. Právnym východiskom držby sporných pozemkov sa v podmienkach tejto veci teda stala situácia, kedy sa pôvodní vlastníci manželia S. so žalobkyňou 1/ a jej manželom na prevode sporných pozemkov dohodli, za sporné pozemky bola zaplatená dohodnutá kúpna cena (v pozostalosti po pani S. bola aj istina vo výške zodpovedajúcej podstatnej časti kúpnej ceny, ktorú štát prevzal ako odúmrt'), nešlo o prevod vlastníckeho práva k veci, ktorá by patrila niekomu inému (mimo zmluvného vzťahu), preto žalobkyňi 1/ a jej manželovi svedčil legitímny titul uchopenia držby z vôle pôvodných vlastníkov a nie je možné im pripočítať nepoctivý úmysel. Výsledky dokazovania v tejto veci takýto záver neodôvodňujú. Na základe uvedeného odvolací súd konštatuje, že žalobkyňa 1/ a právny predchodca žalobcov mohli byť objektívne presvedčení o tom, že držbu sporných pozemkov nadobudli poctivým spôsobom, a to v čase, kedy len v dôsledku spoločensko právnych pomerov nebolo možné naplniť vôľu zmluvných strán pri nakladaní s majetkom, podľa ktorej sa manželia R. mali stať vlastníkami celého nehnuteľného majetku manželov S.. V konaní nebolo sporným, že takáto držba, ktorá začala v septembri 1982 trvala niekoľko desiatok rokov. Preto odvolací súd žalobu žalobcov vyhodnotil ako dôvodnú, keď v podmienkach tejto veci boli naplnené predpoklady vydržania sporných pozemkov spočívajúce v spôsobilom predmete vydržania (nehnuteľnosť), v oprávnenosti držby a uplynutia vydržacej lehoty 10 rokov a postupom podľa § 388 CSP napadnutý rozsudok zmenil a žalobe vyhovel, v súvislosti s čím už nepovažoval za potrebné vyjadrovať sa k ďalšej odvolacej argumentácii žalobcov, keď aj judikatúra súdov, vrátane Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžadujú, aby súd v

odôvodnení svojho rozhodnutia dal na každý argument strany sporu odpoveď (uznesenie ÚS SR, sp. zn. III: ÚS 209/2004 zo dňa 23.6.2004).

16. Na záver odvolací súd poukazuje na to, že náležitosti žaloby sú upravené v ustanovení § 132 odsek 1 CSP, podľa ktorého sa v žalobe okrem všeobecných náležitostí podania uvedie označenie strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh. V zmysle uvedeného potom žalobný návrh/petit nemusí mať určitú predpísanú formu, iba zo žaloby ako celku musí byť zrejmé, čo sa ňou žiada. V civilnom súdnom procese platí, že súd posudzuje procesné úkony podľa ich obsahu, žalobný petit súd nesmie prekročiť a z obsahového hľadiska je povinný žalobný petit vyčerpať. Súd ale nie je do posledného detailu otrocky viazaný žalobným petitom, preto neporuší označené povinnosti, ak použitím konkrétneho slovného spojenia alebo doplnením presnosti označenia podľa obsahu žaloby vyjadrí vo výroku svojho rozhodnutia práva a povinnosti, ktorých sa žalobca domáhal, čo v prejednávanej veci aplikoval aj odvolací súd pri formulovaní výroku svojho rozhodnutia.

17. O náhrade trov celého konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 odsek 1 v spojení s § 255 odsek 1 a § 262 odsek 1 CSP a v spore plne úspešným žalobcom priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

18. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 CSP).

(1) Dovolanie podľa § 421 odsek 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).